

dat zij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods". (Joh. 6: 67, 68, 69).

En dit was het waarop men stand hield, en de oudste ouderling zijn woord terug trok en zeide: „Broeder, was ik nog zoo jong, en zoo krachtig".

Men besloot op den 5en Januari 1887 terug te komen. Nadat de vergadering wettig geconstitueerd en op den gewonen tijd geopend was, werd de missive van het Classicaal Bestuur gelezen.

De F. Lion Cachet was praeses en, toen de brief van het Classicaal Bestuur gelezen was, deed de praeses aanstonds een voorstel.

Dit was geen verrassing voor die leden des Kerkeraads, die erkenden, dat Jezus Christus is de Koning der Kerk, en dat Zijn eisch was Hem te dienen naar Zijn Woord.

De Kerkeraad moest ambtelijk doen voor de gemeente, wat naar Gods Woord en onze belijdenis plicht en recht is.

Het voorstel luidde als volgt:

„De Kerkeraad der Nederduitsche Hervormde Gemeente te Rotterdam heden, den 5en Januari 1887, wettig vergaderd;

kennis genomen hebbende van eene missive van het Classicaal Bestuur van Rotterdam No. 202 d.d. 31 December 1886; „Waarschuwing tegen mogelijk breken met de Synodale Organisatie";

overwegende, dat de Kerkeraad onder den knoelen band der Synodale Organisatie van 1816 gedurig buiten macht gesteld wordt naar Gods Woord te handelen;

overwegende, dat de jongste bemoeiingen van het Classicaal Bestuur van Rotterdam niet de strekking hadden om het handelen naar Gods Woord gemakkelijker te maken, maar integendeel om den Kerkeraad derwijs te demoraliseeren, dat alle vrijheid dergenen, die de ambten bekleeden, te loor gaat;

overwegende, dat dit op bijzondere wijze de strekking is der bovengenoemde missive van het Classicaal Bestuur;

overwegende, dat uit de handeling der kerkelijke hiërarchie, inzake het Amsterdamsche Conflict, gebleken is, dat uit eene procedure voor de Kerkbesturen, om recht te erlangen, geen het minste heil is te verwachten;

overwegende, dat de besluiten door de Algemeene Synode in die zaak genomen, alsmede haar schrijven aan de Kerkeraden en Leden der Ned. Herv. Kerk, 1 December 1886, ontwijfelbaar toonen, dat op eene eerlijke schikking geen uitzicht bestaat, en dat de eenige modus vivendi, welke zij toelaat, zulk eene is, waarbij de trouwe Dienaars van onzen Heere en Koning uitgeworpen worden;

overwegende, dat alzoo noch het blijven voortleven in dezen God onteerende toestand geoorloofd, noch het vinden van eenig middel, om bij behoud der tegenwoordige Kerkorde daaruit te geraken mogelijk is;

besluit, onder biddend opzien tot den Heere: 1e. krachtens hetzelfde recht, waarmede in de 16de eeuw de Pauselijke hiërarchie alhier werd afgeworpen, en de Kerkeraad in 1816 geacht werd, de Synodale Organisatie van 1816 te aanvaarden, thans de Synodale hiërarchie af te werpen;

2e. diensvolgens voor de geheele Ned. Herv. Gemeente te Rotterdam de Kerkorde, ingevoerd bij Kon. Besluit van 1816, van dit oogenblik af, alle kracht en geldigheid te onttrekken en diensvolgens alle daarop gegronde bepalingen en besluiten te verklaren voor vervallen, en, van nu af weer kracht en geldigheid te verleenen aan de Dordtsche Kerkorde, die hier vóór 1816 gold, behoudens zulkte bepalingen als door de politieke wisselingen gewijzigd zijn;

3e. diensgevolge den ouden naam van Nederduitsche Gereformeerde Kerk weer aan te nemen.

Doleantie te Leeuwarden.

De C. v. d. Woude vertelt in „Geref. Kerkblad Leeuwarden" over de doleantie aldaar. De J. C. Sikkels, toen te Hilaard, gaf leiding:

Namens den Kerkeraad van Hilaard vermaande hij, met volle vrijmoedigheid, dat de belijders moesten overgaan tot de verkiezing van ambtsdragers. Het zou de taak van deze ambtsdragers zijn, om te doen, wat de Kerkeraad der Ned. Herv. Kerk geweigerd had. Zij moesten de synodale organisatie van 1816 verwerpen en terugkeeren tot de K.O. van 1618/19.

Zij mochten die daad echter niet alleen doen voor den kleinen kring dergenen, die zich reeds tot reformatie bereid hadden verklaard, doch voor de geheele gemeente van Leeuwarden. Wie zich dan zou blijven buigen onder het Synodale juk, en niet wilde terugkeeren onder het liefelijk en zachte juk van den Eenigen Koning der Kerk, mocht niet meer tot het Heilig Avondmaal worden toegelaten.

Kort en klaar zijn de kerkrechtelijke beginselen der Doleantie in dit voorstel belichaamd: De kerk is de vergadering der geloovigen. Indien de kerk deformeert, is het ambt in de eerste plaats tot reformatie geroepen. Indien de deformatie ook het ambt heeft aangetast, zoodat het niet meer reformeeren kan, dan rust die taak op de trouwe leden der gemeente. Deze scheuren zich niet af van het lichaam der kerk, doch kiezen getrouwe ambtsdragers, om onder hun leiding de kerk weer terug te brengen onder den scepter van koning Jezus. Al wie zich onder dien scepter niet buigen wil, geeft blijk, niet van de kerk te zijn, en moet van de sacramenten geweerd.

Het doel der Doleantie is niet geweest, om naast de bestaande kerken nog een nieuwe te stichten, maar om de oude, vaderlandsche kerk te bevrijden van het vreemde juk, haar door Willem I opgelegd, en terug te keeren tot zuiveren, schoonen bloei.

Een „Banbul".

Uit het „Kerkblad" van Haarlem:

Van br. Delgman heb ik hier voor me liggen de vergeelde beruchte banbul, die door het Classicaal Bestuur van Amsterdam op 22 Maart 1887 gezonden is aan 200 leden.

Deze worden allen met name genoemd.

Van de vele bekende namen moge ik er een paar

noemen: Hendr. Baggelaar, W. C. Beeremans, J. G. F. Delgman, G. H. A. Grosheide, K. Kater, J. van Oversteeg, H. B. Poesiat, P. J. Rullmann, F. J. D. Theijse, J. A. Wormser.

In dit stuk wordt herinnerd aan de vragen, die op 10 Maart gericht waren aan deze allen.

Om aan belangstelling in deze vragen te voldoen, neem ik ze hier op:

1. Hebt gij mondeling of schriftelijk de verklaring afgelegd, dat gij de bij synodale eindbeslissing van 1 December 1886 uit hun ambt gezette personen blijft beschouwen als predikanten, ouderlingen en diakenen der gemeente alhier?

(Br. Delgman Sr. schreef eigenhandig op deze banbul de hier tusschen haakjes toegevoegde antwoorden, die hij schriftelijk aan het Classicaal Bestuur gegeven had. Zoo bij deze eerste vraag: „Zonder eenig voorbehoud erken ik deze nog in hun ambt".)

2. Blijft gij bij de bedoelde verklaring volharden? („Door Gods genade hoop ik dit te blijven".)

3. Hebt gij, door den zich noemenden Kerkeraad der Nederduitsche Gereformeerde Kerk (doleerende) daartoe opgeroepen, medegewerkt om dien Kerkeraad aan te vullen?

(„Niet geroepen om dien aan te vullen, zoo erken ik hen als naar Gods Woord in het ambt".)

4. Zijt gij bereid, bijaldien gij daaraan schuldig staat, om het verkeerde van die handeling te erkennen en u voortaan overeenkomstig de bestaande en wetige verordeningen der Nederlandsche Hervormde Kerk te gedragen?

(„Daar er in de kerk des Heeren geen verordeningen mogen bestaan, die hun grond in Gods Woord missen, zoo voel ik mij niet schuldig".)

Na verschillende overwegingen volgt dan de verklaring, dat deze 200 personen „niet langer tot de Nederlandsche Hervormde Kerk, noch tot de Nederd. Hervormde Gemeente behooren, als hebbende met ter daad ten duidelijkste getoond zich van haar af te scheiden en mitsdien niet meer bezitten eenige bevoegdheid, hun krachtens het lidmaatschap of krachtens het lid zijn der Nederlandsche Hervormde Kerk en der Nederlandsche Hervormde Gemeente te dezer stede, eertijds toekomende".

Zoo werden de kinderen der kerk, wier eenige „zonde" was, dat zij den Heere des huizes gehoorzaam waren, buiten gezet. En die niet gehoorzaam waren, mochten binnen blijven.

Doleantie-herinneringen.

De J. Schoonhoven vertelt in „Delfshavensche Kerkbode":

Ik was een jongen van ongeveer 15 jaar, toen de doleantie begon en ook in mijn woonplaats, Alkmaar, een klein groepje de reformatie ter hand nam.

Wat kan ik mij dien tijd nog levendig voorstellen.

Hoe werden dagelijks de berichten van het voortschrijden der reformatie in het gehele land verslonden; het bezorgen van „De Standaard" werd elken dag met spanning verwacht; en als Vrijdags „De Heraut" kwam, werd dit blad in ons gezin van A tot Z overleefd voorgelezen.

En toen dan eindelijk ook in Alkmaar de kerk was vrijgemaakt en daar vooral in de week het Woord bediend werd door mannen, die de hitte van den strijd doormaakten, greep alles mij zoo aan, dat ik er altijd vol van was en er zelfs met mijn Roomschen patroon, een advocaat, op kantoor over sprak.

Even later:

Dit herinner ik mij ook nog zoo levendig, dat in de preek, die ik toen hoorde, en in de gesprekken in huis en in den kring onzer kleine gemeente, die ik bijwoonde, 'niet alleen ging over de kerk en de kerkreformatie, maar veel meer nog over de persoonlijke verhouding tot den Koning der kerk.

Er grepen bekeeringen plaats, het persoonlijk geloof werd versterkt, met zonden werd gebroken, de gemeenschap der heiligen werd geoefend ook in het elkaar vermanen, opbeuren en onderrichten.

Ook dit nog:

Wat mij bijzonder trof was dit, dat in de week van voorbereiding voor het Avondmaal, zooveel mogelijk in tegenwoordigheid van het gehele gezin werd gelezen in het een of andere werkje, dat ging over het gebruik van het Heilig Avondmaal.

Waarom ik deze eenigszins intieme persoonlijke herinneringen in het publiek vermeld?

Omdat wel eens deze tegenstelling gemaakt wordt tusschen afscheiding en doleantie, als zou bij de eerste de golfslag van het geestelijk leven krachtiger zijn geweest en het bij de laatste maar alleen gegaan zou zijn om zuiverder kerkvorm.

Naar mijn persoonlijke herinnering en in Alkmaar en in Amsterdam ontbrak het bij de doleantie en haar doorwerking in de eerste jaren niet aan krachtige openbaring van het persoonlijk geestelijk leven. Die tegenstelling moest men niet maken.

'Is wel eigenaardig, om nog eens een persoonlijke herinnering op te halen, dat mij als kind dikwijls verhaald is door mijn ouders en mijn grootouders, dat mijn grootvader en grootmoeder, die in hun jeugd zonder God in de wereld leefden, door de aandraking met de kringen der afgescheidenen beiden tot bekeering zijn gekomen, en dat in mijn ouderlijk huis, toen van de Chr. Geref. Kerk vervreemd geraakt, door de doleantie het ook weer tot krachtige bekeering kwam.

'Kan ook niet anders. Waar de kerk in gehoorzaamheid gaat leven, daar is dat alleen mogelijk door de werkzaamheid van den Heiligen Geest en dan komen ook in het persoonlijk leven de vruchten openbaar.

Ook De W. F. A. Winckel geeft in „Goudsche Kerkbode" herinneringen uit den tijd, toen hij te Oudewater predikant was:

De kerkeraad had eenstemmig onder leiding van De Margadant een adres van hartelijke sympathie gezonden aan de 80 geschorste leden van den kerkeraad van Amsterdam. Maar nadat ik den toestand der ge-

meente had leeren kennen, durfde ik het niet aan in den kerkeraad een voorstel te doen tot verheffing van den band met de organisatie van 1816.

Op een vergadering van „de vrienden der waarheid", had Mr Dr W. van den Bergh in zake der kerkelijken strijd eens een advies gegeven, dat ik wilde volgen. Het luidde: „neem geen besluiten tot verbreking van de onschriftuurlijke banden, maar laten de kerkeraden gezet elke week vergaderen om de breken en bannen die in de gemeente gevonden worden te bespreken en naar Gods Woord te behandelen, volgens de roeping der Kerkeraadsleden, in het bevestigingsformulier uitgedrukt — en als dit getrouw geschiedt zult gij zien dat de banden van zelf afvallen".

Ik begreep dat ik in dien geest te Oudewater moest werken. Wat wisten de manschen van een kerkelijke organisatie die in strijd zou zijn met Gods Woord? Men kon toch in de kerk den weg der zaligheid hopen verkondigen! De ruime St. Michielskerk liep immers vol wanneer ik daar predikte. Er werd daarin ook veel geld voor de armen gecollecteerd! Wat wilde meer? Wie wist er van, dat de kerken gebracht waren onder een bestuursorganisatie in strijd met het Koningschap van Christus? Zeer weinigen. Maar wanneer bijv. leerlingen van de catechisaties van de Protestantenhond die in de moderne leer waren onderwezen, toegang begeerden tot het H. Avondmaal, en de Kerkeraad dit weigerde, terwijl de Herv. Kerkbesturen dan zouden ingrijpen, kon de gemeente bestaen verstaan, dat het onder de Synodale besturen onmogelijk is, de kerk naar Gods Woord te roepen.

Een gansch andere herdenking in 1918

In „Opbouw", Weekblad voor „humanistisch Christendom", lezen we:

30 Januari 1536

Menno Simonsz verlaat de Roomsche Kerk.

In de Doopsgezinde Gemeenten zal dezen Zondag het feit worden herdacht, dat het 400 jaar geleden is, dat Menno Simonsz de Roomsche Katholieke Kerk verliet. Deze gebeurtenis, die aan den aanvang van de geschiedenis der Doopsgezinden staat, is van groot belang geweest voor de ontwikkeling der vrijzinnige, ondogmatische vroomheid in ons vaderland en ook daarbuiten.

Wordt deze gebeurtenis thans in den meer bescheiden kring der gemeenten herdacht, naar den aard der Doopsgezinden in eenvoud, — dezen zomer volgt er groot internationaal congres, hetwelk de beteekenis van Menno Simonsz in ruimer kader zal gedenken.

Onze redactie hoopt tegen dien tijd onze lezers over Menno Simonsz en zijn werk en leven een aantal artikelen van bevoegde schrijvers te bieden. Thans volstaan wij met deze korte vermelding der gemeentelijke herdenkingen binnen Doopsgezinden kring, mogen zij het rijke geestelijke goed der historie tot opbouw van eigen geloofsleven dankbaar gedenken!

Een groot internationaal congres.

Maar dan ondogmatische vroomheid.

En waar zijn de mennonieten?

K. S.

Kerknieuws.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Haren: M. P. Feringa te Moerdijk en H. Volten te Bolna.

Beroepen te:

Heeg (als miss. pred. te Kebocmen): Cand. L. W. Korrins, hulppred. te Hoorn.

Poortugaal: E. Masselink te Eibergen.

Aangenomen naar:

Groningen: P. van Strien te Haarlemmermeer-Oostrijde en M. B. van 't Veer te Zevenbergen.

Heeg (als miss. pred. te Kebocmen): Cand. L. W. Korrins te Hoorn.

Siegerswoude: Cand. M. Hamming te Oostwold (Westkwartier).

Benoemd tot Hulpprediker te:

Laren (N.-H.): Cand. W. J. Meister te Overveen.

Intrede te:

Twijzelerheide: Cand. W. B. den Brave. Tekst: Jes. 40: 5.

— Uit verslag Kerkeraadsvergadering Geref. Kerk te T. burg 9-1-36:

„Enkele broeders uit Oisterwijk komen ter vergadering bepleiten nader het verzoek der leden te Oisterwijk om institueering. Na hun vertrek wordt besloten aan de e.k. G. s. vergadering (Den Bosch 15-1-36) voor te stellen te Oisterwijk tot institueering over te gaan".

Uit verslag Kerkeraadsvergadering 16-1-36:

„Verslag wordt uitgebracht van de Classisvergadering (Den Bosch 15-1-36). Inzake de institueering te Oisterwijk zal de commissie uit de Classis een bespreking met den Kerkeraad hebben teneinde op de e.v. Classis (April '36) advies te brengen".

Gaarne wekken we andere bladen op, deze mededeeling te geven.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Breda: G. C. Postma te Oudenbosch.

Exmorra: Cand. W. Sybrandy te Groningen.

Lage Vuursche: J. van Amstel te Voorthuizen.

Linschoten: J. J. van den Berg te Dussen.

Terwolde: G. Oldeman te Hoogerzand.

Bedankt voor:

Nieuwe Tonge: W. L. Mulder te Hoevelaken.

Numansdorp: F. G. H. Nicolai te Jutphaas.

Ridderkerk: W. Rijsburger te Oud-Beijerland.

Westbroek: T. v. d. Hee te Polsbroek en Vliet.

Intrede te:

Elburg: H. H. van Amide. Tekst: Matth. 11: 28.

Zeerijp: Cand. G. A. Pasma. Tekst: Matth. 10: 32.

Afscheid van:

Drachten: L. R. v. d. Broek. Tekst: Psalm 122: 2.

Overleden:

L. J. van Leenwen, pred. te 's-Gravenhage, 54 jaar.

Losse exx. van dit nummer verkrijgbaar tegen inzending van 25 cents aan de Uitgevers.

Medewerker:
Almelo:
Mevr. G.
Dr. B.
Des Joh.
Ermelo:
Wansw.
Pa.: Dr.
's-Gravenh.

Alle stukke

Prof. Dr.

INHOUD: Hoo
vrienden god.
2:14). — Kerl
de „Algemeen
L. v. d. Zande
marie! — Lit.
Ziekunde: De
Het Boek v. d.
Ua de Histori
— Kerknieuws

HOE
Marcion, ha

Wij zijn lich
Christelijke ka
loging. Wij b
belijdenis, grij
liturgie en kt
moed en gelo
„willekeurige
niet wordt ui
Christelijke k
van God. Toel
kan ons leeren
zelfs in de eer
niet in Jozua!
Jozua houdt h
lijk het is Hei
delijkheid het
verbodt Jahw
lij zult den H
is een heilig
uwe overtred
Maar ook na e
rael in zijn ge
Neen, maar w
Hoe spoedig
Richteren 2 m
bestrafte, en
niet gehoorza
dat ernstige v
ja, afval is mo
Met die mog
ook zeer reke
geven aan de
is die mogelijk
en het Marcio

Naast den
Zijner gemeent
noemen, die
groei der Chri
dat opzicht de
komt hier in
meest-uiteenlo
hen dichter M
bestuursvorme
het Grieksch,
dialect".
Als tweede
tek van de H
lamelijk indiff
diensten, die
waren, waarde
diensten binne

1) Jozua 24: 19.
2) Jozua 24: 21.